Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Datum 6 november 2026
Betreft Verslag Landbouw- en Visserijraad 26 oktober 2026

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108821607

Geachte Voorzitter,

Op 26 oktober jl. vond de Landbouw- en Visserijraad (hierna: Raad) plaats in Luxemburg. Met deze brief informeren wij de Kamer over de uitkomsten. Verder wordt de Kamer geïnformeerd over de GLB-conferentie die 28 en 29 oktober jl. plaatsvond in Eindhoven.

I. Verslag Landbouw- en Visserijraad d.d. 26 oktober 2026

<u>Gedeeltelijke algemene oriëntatie van de Raad op het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en Diversenpunt Visegrad-landen, Bulgarije, Kroatië, Roemenië en Slovenië: Gezamenlijke verklaringen over crisisreserves en toekomst GLB</u>
De Raad bereikte unaniem een gedeeltelijke algemene oriëntatie over het voorstel voor het GLB na 2027. Verder gaven Slowakije namens de Visegrad-groep en Bulgarije, Kroatië, Roemenië en Slovenië gezamenlijke verklaringen over de crisisreserve en het nieuwe GLB.

Ten aanzien van de gedeeltelijke algemene oriëntatie vergeleek de Europese Commissie (hierna: Commissie) de in de Raad voorliggende tekst met het oorspronkelijke voorstel. De Commissie constateerde dat op verschillende punten de ambities waren afgezwakt. Dit betreft onder meer bepalingen met betrekking tot risicobeheer, sociale conditionaliteit en milieu- en klimaatmaatregelen. Volgens de Commissie zijn investeringen in innovatie, precisielandbouw en waterinfrastructuur belangrijk om de weerbaarheid en het concurrentievermogen van de landbouw te versterken. Ook preventie van schade verdient volgens de Commissie meer aandacht, in plaats van het vergoeden van schade achteraf. De Commissie benoemde het belang van behoud van een evenwicht tussen het gemeenschappelijke karakter van het nieuwe GLB enerzijds, en het behouden van ruimte voor nationale keuzes anderzijds. Verder benadrukte de Commissie het belang van een goede gerichtheid van inkomenssteun. De steun moet terechtkomen bij degenen die daadwerkelijk landbouwactiviteiten uitvoeren. De Commissie wees in dit verband ook op de rol van de definitie van actieve boer, degressiviteit en plafonnering van betalingen. Deze laatste twee elementen maken deel uit van het onderhandelingskader en moeten bijdragen aan een betere verdeling van de steun. De Commissie gaf aan tevreden te zijn met inzet voor jonge boeren, waarbij ze haar oproep herhaalde voor het besteden van 6% van het geoormerkte GLB-budget voor dit doel.

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal en Agro economisch beleid

De meeste lidstaten, waaronder Nederland, steunden in algemene zin het belang van voldoende flexibiliteit om rekening te kunnen houden met verschillen tussen landbouwstructuren en nationale omstandigheden. Daarnaast benadrukten veel lidstaten de essentiële rol die een nieuw GLB moet spelen voor voedselzekerheid in en concurrentievermogen van de Europese Unie (EU). Nederland vroeg evenals een paar andere lidstaten om betere prikkels voor vergroening en pleitte in dit kader voor een 6% minimumbesteding voor jonge boeren. Nederland kon op deze punten rekenen op de steun van de Commissie.

Verschillende lidstaten onderstreepten dat de nieuwe periode daadwerkelijk moet leiden tot minder administratieve lasten en meer rechtszekerheid, en zij riepen op tot voorstellen van de Commissie om tot een soepele overgang tussen de programmeringsperioden te kunnen komen. De toegenomen flexibiliteit in het laatste voorstel waarover uiteindelijk akkoord is bereikt, biedt meer ruimte om het GLB te richten op de grootste uitdagingen voor Nederland. Zo zijn er minder verplichte interventies dan in de originele teksten, wat bijdraagt aan lagere uitvoeringskosten. Een ander belangrijk element van het akkoord betreft de degressieve areaal gebonden inkomenssteun (DABIS). Deze kan gerichter worden ingezet per geografisch en agronomisch gebied. Verder kan Nederland nu zelf kiezen op welke groepen de DABIS kan worden gericht.

Verschillende lidstaten benadrukten dat de toekomstige financiering toereikend moet zijn en dat de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) de voortgang op het GLB niet mogen ondermijnen.

Over de definitie van de actieve boer en de voorwaarden voor subsidiabele hectares bestonden verschillende opvattingen. Sommige lidstaten pleitten voor een duidelijkere en meer gerichte definitie, terwijl andere lidstaten vonden dat nationale flexibiliteit noodzakelijk blijft. Daarbij werd gewezen op de uiteenlopende bedrijfsstructuren, waaronder familiebedrijven en coöperaties.
De toepassing van degressiviteit en plafonnering was eveneens een belangrijk discussiepunt. Sommige lidstaten steunden een sterker gemeenschappelijk kader, terwijl andere lidstaten meer ruimte wilden om de regels vrijwillig of aangepast aan nationale omstandigheden toe te passen. Er werd op gewezen dat grote verschillen tussen landbouwstructuren gevolgen kunnen hebben voor de praktische uitwerking van uniforme regels. Ook de externe convergentie van betalingsniveaus tussen lidstaten bleef voor verschillende lidstaten van belang. In de Raad was veel steun voor toepassing van gekoppelde steun. Deze is ondanks de inzet van Nederland verplicht gebleven in het compromisvoorstel. Tot slot was er discussie in welke mate de verwerking van producten gestimuleerd kan worden via het GLB-budget.

De Commissie gaf aan dat zij niet op alle onderdelen de voorkeur had voor de gekozen formuleringen, maar een compromis niet in de weg wilde staan. Ook wees de Commissie op het belang van stabiele uitvoeringssystemen en voldoende duidelijkheid over de toepassing van sancties. Bij niet-naleving die beperkt en niet-intentioneel is, zou ruimte moeten bestaan om rekening te houden met de omstandigheden en de wijze waarop toezicht wordt gehouden.

De Visegrad-groep riep gezamenlijk met Bulgarije, Kroatië, Roemenië en Slovenië op om de nationale overgangssteun voort te zetten. Dit betreft een beperkte staatssteunvrijstelling voor de landbouwsector voor lidstaten die in 2004 lid

werden van de EU. Afgesproken is dat deze steun in de komende periode helemaal wordt afgebouwd. Daarnaast vroeg deze groep lidstaten aandacht voor de crisisreserves en voor de vraag of uitsluitend nationale maatregelen voldoende zijn om boeren bij grote crises te ondersteunen. Verschillende lidstaten benadrukten in dit kader het strategische belang van voedselvoorziening en weerbaarheid van de landbouwsector.

Gedeeltelijke algemene oriëntatie van de Raad over het voorstel voor de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO)
Onder dit agendapunt meldde het Ierse voorzitterschap dat tijdens de vergadering van het Speciaal Comité Landbouw van 19 oktober jl. met gekwalificeerde meerderheid (inclusief Nederland) een gedeeltelijke algemene oriëntatie van de Raad voor het voorstel voor de GMO na 2027 is vastgesteld. In de Raadspositie blijven sectorale interventies voor de groenten- en fruitsector en de bijensector verplicht, maar krijgen lidstaten meer flexibiliteit in de omvang van programma's, in lijn met de Nederlandse inzet. Anders dan het oorspronkelijke voorstel van de Commissie en de Nederlandse inzet, worden sectorale interventies voor eiwithoudende gewassen niet verplicht, maar vrijwillig. Omgekeerd worden op aandringen van een meerderheid van lidstaten en tegen de Nederlandse inzet, sectorale interventies in de wijnsector verplicht, maar zijn afwijkingen toegestaan voor lidstaten waar deze sector niet voldoende is ontwikkeld of de doelen op andere wijze kunnen worden behaald. Ook blijven de schoolregelingen voor groenten, fruit en zuivel een verplichte interventie. Nederland was flexibel op dit punt. Tot slot krijgen, in lijn met de Commissievoorstellen, landbouwers bij de teelt van hennep meer rechtszekerheid door een EU-brede toepassing van een maximum THC-gehalte van 0,3% bij het telen van hennepvariëteiten en het opnemen van alle plantonderdelen in de verordening. Hierbij gelden strenge regels omtrent zaadselectie en controles en zijn aanvullende waarborgen ingebouwd voor de volksgezondheid en de openbare veiligheid. Deze uitkomst was in lijn met de Nederlandse inzet.

Visserij: Verordening vangstmogelijkheden Oostzee
De Raad heeft met unanimiteit een politiek akkoord bereikt over de vangstmogelijkheden in de Oostzee voor 2027. Uit de wetenschappelijke adviezen van de Internationale Raad voor het Onderzoek van de Zee (*International Council for the Exploration of the Sea*, ICES) blijkt dat het met veel bestanden in de Oostzee niet goed gaat. Ondanks dat de afgelopen jaren strenge maatregelen zijn genomen, blijkt er nauwelijks herstel van de visstand. Voor een aantal visbestanden geldt dat er een nulvangst of zeer lage vangstmogelijkheden worden geadviseerd. De Commissie benadrukte dat de visbestanden en het ecosysteem onder druk blijven staan en benoemde het belang van herstelmaatregelen en naleving van de Europese regelgeving.

Tegelijkertijd wees de Commissie op het belang van de sociaaleconomische positie van vissers en kustgemeenschappen. Meerdere lidstaten benadrukten dat besluiten over vangstmogelijkheden moeten aansluiten bij de best beschikbare wetenschappelijke adviezen. Sommige lidstaten pleitten daarnaast voor het belang van een evenwicht tussen ecologische duurzaamheid en het behoud van de kleinschalige kustvisserij. De Commissie wees erop dat de pelagische visbestanden kwetsbaar blijven en dat de wetenschappelijke ramingen

onzekerheden kennen. Bij sommige bestanden bieden positieve ontwikkelingen ruimte voor aanpassingen van de vangstmogelijkheden, maar dit vraagt een voorzichtige benadering. Verschillende lidstaten wezen erop dat de verbeteringen voor sommige visbestanden laten zien dat de eerder genomen instandhoudingsmaatregelen effect hebben gehad. Tegelijkertijd werd onderkend dat de toestand van de bestanden niet overal hetzelfde is en dat voorzichtigheid nodig blijft.

Jaarlijkse vergadering van de International Commission for the Conservation of Atlantic Tuna (ICCAT)
De Raad besprak de voorbereiding van de ICCAT-jaarvergadering die van 16 tot en met 23 november a.s. in Portugal plaatsvindt. De Commissie lichtte toe dat ICCAT een van de belangrijkste regionale visserijbeheersorganisaties is voor de EU en benadrukte de belangrijke rol van de EU in het duurzaam beheer van visbestanden in ICCAT-verband. De Commissie gaf onder meer aan dat succesvolle beheersmaatregelen hebben geleid tot een gestegen quotum voor blauwvintonijn, wat vervolgens moet leiden tot stabiliteit en een geleidelijke verhoging van de vangstmogelijkheden voor Europese vissers. Ook benoemde de Commissie dat de EU zich zal inzetten voor een beheerskader voor geelvintonijn, aangezien de quota daarvoor stelselmatig worden overschreden. Tot slot benadrukte de Commissie dat strikte en correcte uitvoering van ICCAT-regels door alle verdragspartijen van belang is om een gelijk speelveld te garanderen voor EU-marktdeelnemers. Dit werd door een aantal lidstaten onderschreven, waarbij enkele lidstaten het tegengaan van illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij benoemden. Ook benoemden enkele lidstaten de noodzaak om duurzaam te vissen en quota niet te overschrijden. Tegelijkertijd benoemden sommige andere lidstaten dat meer rekening moet worden gehouden met de sociaaleconomische omstandigheden van de visserijsector of dat quota moeten worden verhoogd.

Handelsgerelateerde landbouwvraagstukken
De Commissie informeerde zoals gebruikelijk de Raad over de laatste ontwikkelingen met betrekking tot handel en de stand van zaken in lopende bilaterale onderhandelingen over handelsakkoorden. Het Ierse voorzitterschap benadrukte de structurele veerkracht van de agrovoedingssector, die onder meer blijkt uit het ten opzichte van dezelfde periode in 2025 toegenomen handelsoverschot. In dit kader vroeg het voorzitterschap om inbreng over hoe de Commissie en de lidstaten kunnen samenwerken om beter te kunnen profiteren van het groeiende netwerk van EU-handelsovereenkomsten om nieuwe exportkansen te creëren voor de agrovoedingssector.

De Commissie onderstreepte het belang van diversificatie van handelsstromen. Daarnaast informeerde ze de Raad over de voorgenomen publicatie van een rapport over de voorlopige toepassing van het Mercosur-akkoord in december a.s. Conform Verordening (EU) 2026/687 monitort de Commissie de gevoelige producten die onder de overeenkomst preferentiële markttoegang genieten. In het rapport zal de Commissie een beoordeling geven van de gevolgen van de invoer van gevoelige producten. Ten slotte ging de Commissie in op de afgeronde Europese implementatie van de *Turnberry Deal* met de Verenigde Staten.

Om de exportmogelijkheden voor de agrovoedingssector te vergroten pleitte Nederland voor het sluiten van handelsovereenkomsten en goede informatievoorziening aan ondernemers, onder andere door het organiseren van evenementen. Ook benoemde Nederland het belang van handelsmissies, zoals het recente bezoek van de staatssecretaris aan India met een handelsmissie.

Een meerderheid van de lidstaten erkende de meerwaarde van handelsovereenkomsten en diversificatie van handelsstromen. Een aantal lidstaten vroegen aandacht voor de gevoeligheden van landbouw- en visserijproducten en de noodzaak om Europese markten en producten te beschermen, gelet op de crises waarmee boeren worden geconfronteerd, zoals droogte. Ook benadrukte een aantal lidstaten het belang van een gelijk speelveld. Verder verzochten meerdere lidstaten de Commissie om door derde landen opgeworpen tarifaire en non-tarifaire exportbelemmeringen voor ondernemers weg te nemen en de cumulatieve economische effecten van handelsovereenkomsten op de landbouw op regelmatige basis te onderzoeken. Nederland verwelkomde het initiatief van de Commissie om met de Mercosur-landen in gesprek te gaan over een juiste toepassing van tariefquota onder het EU-Mercosur-akkoord.

Een groot aantal lidstaten, waaronder Nederland, benadrukte het zwaarwegende belang van de steun aan Oekraïne, in het bijzonder gelet op de moeilijkheden bij de uitvoer van Oekraïense landbouwproducten via de Zwarte Zee. Ook benoemden enkele lidstaten dat de invoer in de EU van illegaal Russisch graan moet worden gestopt en handel met Rusland verder moet worden beperkt. Aan de andere kant vroegen enkele lidstaten aandacht voor de verstorende effecten van de invoer van Oekraïense producten op hun nationale markten.

<u>Diversenpunt Commissie: Jaarlijkse voortgangsrapportage DG AGRI</u>
De Commissie gaf aan dat vereenvoudiging een belangrijke prioriteit van de Commissie is en zal blijven, en ze benoemde de maatregelen die in dat kader al zijn getroffen. Daarbij deelde de Commissie mee voornemens te zijn om een stresstest uit te voeren op alle Europese landbouwregelgeving om verdere versimpeling te realiseren. Tot slot benoemde ze het belang van het waarborgen van een gelijk speelveld en het tegengaan van nationale koppen op EU-wetgeving. Het belang van vereenvoudiging van landbouwregelgeving werd door een aantal lidstaten benadrukt.

<u>Diversenpunt Luxemburg: Uitbraak Xylella Festidiosa</u>
Luxemburg informeerde de Raad over een uitbraak van de plantenziekte Xylella Festidiosa in de wijnbouwregio rondom de Moezel. Luxemburg gaf aan welke bestrijdingsmaatregelen het heeft genomen, waaronder het rooien van planten binnen een straal van 50 kilometer, het instellen van een bufferzone daarbuiten en het compenseren van de getroffen wijnbouwers. Ten slotte vroeg Luxemburg aandacht voor de hoge administratieve lasten voor het verkrijgen van Europese cofinanciering voor bestrijdingsmaatregelen.

Meerdere lidstaten spraken hun medeleven uit met Luxemburg en benoemden het belang van administratieve lastenverlichting bij het verkrijgen van cofinanciering voor bestrijdingsmaatregelen tegen plantenziekten. Ook gaven meerdere lidstaten aan dat op Europees niveau voldoende financiële middelen beschikbaar moeten zijn om enquêtes en informatie-uitwisseling tussen lidstaten te bevorderen, zodat

prioritaire ziekten eerder kunnen worden gedetecteerd. Enkele lidstaten gaven hierbij aan te kijken naar financiering vanuit het toekomstige GLB en MFK of de crisisreserve.

Diversenpunt Commissie: Jaarlijkse voortgangsrapportage DG MARE
De Commissie presenteerde de jaarlijkse voortgangsrapportage van DG MARE over toezicht, vereenvoudiging en handhaving van de visserijregelgeving. Hierbij lichtte ze de genomen maatregelen om de uitvoerbaarheid van regelgeving te vergroten toe. De Commissie benadrukte dat regelgeving eenvoudiger, duidelijker en werkbaarder moet zijn, waarbij de basisbeginselen van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid moeten worden gewaarborgd. De genomen maatregelen bestonden onder andere uit vereenvoudiging van wetgeving, de versnelde uitvoering van het Oceaanpact en uitvoeringsdialogen. Het belang van de vereenvoudiging van visserijregelgeving werd breed gedeeld door de interveniërende lidstaten, waaronder Nederland. Daarbij werd ook blijvende aandacht gevraagd voor het verlagen van administratieve lasten.

Diversenpunt Frankrijk: Meer aandacht voor gevoeligheden van visserijproducten in onderhandelingen over handelsovereenkomsten
Met dit diversenpunt vroeg Frankrijk aandacht voor de gevoeligheden van bepaalde visserijproducten, met name (ingeblikte) tonijn, in onderhandelingen met derde landen over handelsovereenkomsten, waaronder Thailand, Maleisië en de Filipijnen. Frankrijk riep op om de omvang van de concessies (het marktaanbod op grond waarvan gebruik gemaakt kan worden van preferentiële importtarieven) te beperken, bijvoorbeeld door gebruik te maken van beperkte quota. Ook riep Frankrijk op om oog te houden voor de cumulatieve effecten van concessies in andere handelsakkoorden die al van toepassing zijn. Frankrijk onderstreepte het belang dat handelspartners voldoen aan Europese kwaliteitseisen. Enkele lidstaten benadrukten het belang van traceerbaarheid van producten uit derde landen en het belang van het bewaken van het gelijke speelveld voor Europese producten en producten uit derde landen. De Commissie erkende de behoefte om EU-belangen strategisch te verdedigen in handelsovereenkomsten en rekening te houden met deze gevoeligheden.

Diversenpunten Slowakije: Visegrad-verklaring over oneerlijke handelspraktijken; Oostenrijk: Geïntegreerde landbouwstatistieken; Frankrijk en Portugal: Actie op EU-niveau op het gebied van klimaatadaptatie en weerbaarheid; en Italië: Hoge energie- en dieselprijzen en de effecten hiervan op boeren
Slowakije informeerde de Raad over een verklaring van de Visegrad-landen over de herziening van de Richtlijn oneerlijke handelspraktijken. Slowakije pleitte voor een uitbreiding van de lijst van oneerlijke handelspraktijken, het toevoegen van praktijken aan de zwarte lijst, hogere boetes en het afschaffen van de omzetdrempels. Deze oproep werd door meerdere lidstaten gesteund. De Commissie gaf aan de doelstelling om leveranciers te beschermen te steunen en bij de herziening aandacht te besteden aan tekorten in de handhaving en verduidelijking van de regels.

Oostenrijk informeerde de Raad over zijn wens om landbouwstatistieken te vereenvoudigen door het verlagen van de frequentie van uitvragen van landbouwgerelateerde data. Het punt werd door een aantal lidstaten, waaronder

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees,
Internationaal en Agro
economisch beleid

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108821607

Nederland, gesteund. Nederland benadrukte dat hiermee de administratieve lasten voor boeren en nationale statistische instanties zouden worden verlaagd. De Commissie erkende het belang van vermindering van de rapportagelasten, maar gaf aan in het voorgenomen voorstel de focus te leggen op efficiënter gebruik van bestaande data in plaats van het verminderen van de frequentie van uitvragen.

Frankrijk en Portugal onderstreepten het belang van klimaatadaptatie en beter waterbeheer ten behoeve van de landbouwsector. Frankrijk benadrukte het belang van verbetering van de bestaande en aanleg van nieuwe waterinfrastructuur. Financiële middelen hiervoor zouden uit het Europees Concurrentievermogenfonds (ECF) en Horizon Europe kunnen komen. Het punt werd door een groot aantal lidstaten gesteund. Nederland benadrukte het belang van klimaatadaptatie en goed waterbeheer. De Commissie gaf aan dat acties op het gebied van klimaatadaptatie en waterweerbaarheid moeten worden versneld en dat de Commissie aan een 'EU Water Initiative' en wetgeving over geïntegreerde klimaatrisico's werkt.

Tot slot informeerde Italië de Raad over de hoge brandstof- en kunstmestprijzen en pleitte ervoor om alle mogelijke middelen, waaronder Europese fondsen, te gebruiken om de situatie voor boeren te verbeteren. Deze oproep werd door enkele lidstaten gesteund. De Commissie benadrukte dat ze al maatregelen heeft getroffen om lidstaten meer flexibiliteit te geven in de wijze van ondersteuning van boeren.

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Silvio P.A. Erkens
Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur